

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Sistem greșit.

Sibiu, 15 Septembrie n.

Numai noi și bunul Dumnezeu știe, cu cât amar și necaz ni-am ridicat școlile noastre populare confesionale, și cu câte greutate și jertfe le ținem în ființă.

Dar' dacă ar fi să întîmpinăm și mai mari greutate, și să aducem și mai multe jertfe pentru susținerea lor, *le vom susține*, pentru-că datorința avem să le susținem și să le perfecționăm tot mai mult, aducându-le la nivelul reclamat de cerințele timpului.

Datorința națională ne impune conservarea lor, pentru-că în rënd cu biserica, ele formeză averea și comora noastră națională, izvorul nostru de viață, ca popor român.

Nu ne putem plânge, că poporul nostru de la sate n'ar jertfi din destul pentru școala română, întocmai cum mari jertfe aduce el și pentru biserica sa națională. Ear' cât pentru corpul nostru învățătoresc, pentru adevărații luminători ai poporului nostru, constatăm că avem destul de bune puteri, și vedem cum cei în drept își dau toate silințele, ca pentru viitorul să fie recrutați din elemente tot mai bune și din tot adinsul devotate grelei cariere ce și-au ales.

Rămâne acum numai, ca și în părinți să se sădască și desvölte boldul și rîvna de a-și trimite regulat copiii la școală, pentru-ca această să-și potă împlini frumoasa misiune de a sădi din vreme în tinerile mlădițe cultura și moralitatea.

În privința aceasta suntem convinși, că acum, la începutul anului școlar, preoții noștri își vor fi făcut datorința, espunënd de pe amvon poporenilor folosele ce le aduce școala română susținută cu mari jertfe, și vor fi stăruiți și vor mai stărui, ca nu în urma constrîngerii, ci de bună voe și în interesul propriu bine înțeles, cu dragă inimă să-și trimită toți părinții copiii la școală, pentru-ca învățătorul să potă fi împărtășit de bucuria de a propune în

o sală plină de elevi, ear' nu în o sală golă, care în cazul acesta, fie ori-cât de frumoasă și de igienică, n'are pentru el nici o atragere.

Natural, că și aici, că în toate, preotul satului, și inteligența română din localitate, trebuie să premérge cu esemplu bun, care va fi mai atrăgător de cât sfaturile cele bune și frumoase.

Și tocmai acesta e punctul asupra căruia voim să atragem de astădată atențiunea acelor pe cari îi privește.

Am observat anume, și sigur vor fi observat și alții, că unii dintre preoții noștri de la sate și dintre inteligenții români de la țară, își duc copiii la oraș la școală, înainte de a fi terminat învățământul în școala română din sat, în frageda etate de 7—8 ani, numai din motivul, ca să învețe de mici limbi străine.

Ne luăm voe a le spune, că această e o mare greșelă, și constituie un mare păcat, nu numai din punct de vedere pedagogic, ci și din punct de vedere moral și național.

Acest sistem de educare e sistem greșit, pe care pedagogia nu l' potă accepta. Nu e bine, anume, ca copilul să fie torturat din frageda etate cu învățarea de limbi străine, când el încă nici limba maternă nu o știe vorbi destul de bine, și nici în această limbă nu știe să-și dea bine seama despre lumea ce l' încunjură.

Principiul fundamental al pedagogiei este, ca învățământul prim să se dea copiilor în limba lor maternă, pentru-ca bine să potă înțelege aceea ce li-se propune în școală.

Și apoi cum își va esplica poporul faptul, că preotul se feresce de școala română din sat? Astfel, că preotul n'are încredere în școala română, de aceea și duc copiii la școle străine. Și dând o astfel de esplicare lucrului, își va zice mai departe: „atunci de ce să l' mai dăm noi la școală?”...

Mai vine pusă în cumpenă acum împrejurarea, că pe calea această copiii prea de timpuriu vin luați de sub scutul părinților, ales al mamei, și vin dați

pe mâni străine, cari ori-cât de bune și de încredere să fie, tot nu pot suplini pe mama, care la această etate a copilului încă are să sădască în inima lui fragedă datini, tradițiuni, și învățături din religiune și morală.

Ce să mai zicem apoi despre spesele superflue ce se fac pe calea această, spese cari ar pută fi cruțate pentru vremurile când copilul terminând școala română de la sat cu bun succes, ar pută fi dus la oraș la o școală medie, pentru a învăța mai departe?...

Ni-am spus aceste păreri, nu în scopul de a înfrunța pe cineva, ci numai în scopul bineînțeles al educării naționale ce cerem să se dea în prima linie copiilor de preoți români și de inteligenți români de la sate, precum și în al educării morale, care în frageda etate a copilului se potă face mai cu succes, și numai pus fiind sub controla părinților, ear' nu a gazdelor străine, cari nu l' pot împedeca în a veni în coatingere cu copii destrăbălați și stricați, cu ucenici și sodali, de la cari nu prea ved și nu prea învață lucruri bune și morale.

Educația în familie.

S'a vorbit și se vorbește mult despre educația în familie, mai ales despre rolul pe care ea l' are în viața individuală.

Familia pregătesce pe viitorul cetățean și dacă ea l' pregătește bine, atunci dă statului sprijin puternic.

În adevăr, un tîner care este bine educat, unul ca acela potă servi statul, pentru-că el are forțe și materiale și intelectuale.

Printr'o bună și serioasă educațiune familiară poporele trăesc și se desvölte, pe când în altfel merg spre decadentă. Dovadă multe popore, cum bună-ora Romanii etc. Scriitorii din timpul imperiului singuri recunosc că decadentă poporului roman a fost adusă din cauza ușurinței cu care se trecea asupra educațiunei.

Mumele nu și îngrijiau fetele, ci le luau numai la petreceri, la circ, la teatru, etc. încă din etatea cea mai fragedă. Le lăsau

să cetiască scrieri imorale și nu se preocupau să vadă în ce fel de societate și cu ce obiceiuri se îndeletnicesc fetele lor.

De la sörtea celor vechi ar trebui să luăm exemple și să îngrijim cât mai mult de educația din familie, pentru a da statului elemente bune și folositoare.

Dintre poporele Europei au înțeles acest lucru mai bine Germanii, cari au pus și pun mare preț pe educația în familie. Cu această nu vreau să neg îngrijirea și a altor popore. Töte însă au și scăderi, cari trebuiesc observate și remediate. Mă gândesc și am în vedere poporul român, pentru-că de el înainte de töte trebuie să se preocupe ori-ce român. Și spre acest scop să privim puțin la unele inconveniente ale educațiunei în familie, căutând să le delăturăm fie-care în cercul său de activitate.

Grija prea mare a părinților, ca să aibă de lucru tötä ziua, lăsând pe copii acasă, pe mîna slugilor, cari numai educație nu fac copiilor. Câte rele ies d'aci, fie-care scie; totuși apröpe toți nu se încercă de a rävni mai puțin la ocupațiile ce au și mai mult la educația copiilor.

Silința cea mai mare a unor părinți nesocotiți, ca să-și facă din copii mai mult de cât voesce vîrsta și puterile lor. Nisce astfel de părinți dau zor copiilor din etatea cea mai fragedă, ca să învețe de töte și să scie de töte, sleindu-le puterea, pe care la timp ar fi utilizat-o cu folos. Alții — ca și vechii romani — își duc odraslele lor mici la töte petrecerile, în ori-ce societate și la ori-ce reprezentație, pare că ar zice Uitați-vă, vedeți ce am produs! ear' copilașii scoși din liniștea lor trebuie să se deprindă să vadă și să audă cele ce n'ar trebui și în plus să-și perdă jocurile lor copilăresci și de câte-ori încă și somnul.

Răsfațarea pe care o dau unii părinți copiilor și care are urmările cele mai rele și pentru copii și pentru părinți și pentru societate.

Sunt părinți cari nu pot suferi plînsul și lacrimile micuților lor, și de aceea le fac totul după plăcere. Cu această copii se deprind a ști că totul pot obține și printr'un mijloc förte ușor: prin plîns. Ba unii merg până a da medicamente copiilor, fără nici un rost, numai ca să nu plîngă, luând plînsul ca indiciu de böla. Copiii crescuiți așa

FOIȘÖRĂ

De ale meseriașilor noștri.

Din prilejul esposiției ce se intenționează a se arangia aici în Sibiu, din partea „reuniunii agricole” și a „reuniunii meseriașilor români”, domnul Victor Tordășianu, presidentul reuniunii din urmă, a primit de la Viena, de la un sodal român, stipendist al fundațiunei Andronic, următörea prea interesantă scrisöre:

Domnule president! Ca stipendist al fundațiunei Andronic, în Viena, cu drag mă simt îndatorat a lua parte la esposiția meseriașilor români, de cari eu mândrie mă țin și eu, ori-cât de departe aș fi de patria și națiunea mea română.

Cu neastömpör aștept ziua mașului examen public, când va judeca primul Român ortodox, Escelența Sa Domnul Ioan Metianu, preabunul nostru Archiereu, Veneratul consistor, părintele meseriașilor söraci, domnul Nicolau Ivan, D-Vöstră, juriul pricepötoriu și marele public, dacă am meritat cele 200 cor.

stipendiu de călătorie în străinătate, ce mi-s'au dat pe anul acesta.

Dacă obiectele lucrate fără nici o îndrumare, de mine singur, la una dintre cele dintâi fabrici de zaharicale și bomböne din Europa — vor afla öre-care aprețiare, meritul în prima linie este al fabriciei *Chocolaterie française* în Viena, al cărui șef domnul Brünauer, are deja medalii de la mai multe esposiții internaționale, între altele I-a medalie de aur de la ultima esposiție din Paris.

Pe basa atestatorilor și a purtării mele dl Brünauer din primul moment m'a distins la locul de asistent lăngă prim-lucrătorul (Vorarbeiter) fabriciei, un prim lucrător dintre cei mai distinși din Paris, sufletul fabriciei.

Nu pot fi îndestul de mulțamitor dlui șef pentru oferirea acestui loc, unde m'am putut susține apröpe doi ani și jumătate, aflănd o tractare gentilă, preventivă și prea instructivă.

Mult a contribuit și stipendiu la perfecționarea mea teoretică, urmănd cursul de „modelare și desen” și deosebit „școala de conditorie”, unde am depus esamen în regulă.

Didactele acestora, cărțile și utensiliile trebuincioase le-am acoperit din stipendiu primit.

Orfan de tată și mamă, fără stipendiu — nu aș fi putut urma aceste cursuri, nici nu aș pută fi membrul „clubului de atleți”, unde am o societate alösă, între fii de fabricanți, comercianți, academici, toți tineri sănătoși, culți și morali. N'aș fi putut lua parte la escursiunile acestuia și la destule conveniri ale „reuniunii lucrătorilor creștini” de sub patronagiul curții și al primariului.

Am să espun:

1. tăier artistică din zahar, plin cu deosebite pöme din „martipan”, ca în natură.
2. 1 cutie de sticlă cu bomböne fine din „chocolade confetti”.
3. 1 cutie cu zaharicale „confetti italiene”, fine à la Paris.
4. 1 cutie cu zaharicale „fondante dessert”.
5. 1 turtată artistică în stil „secession”.
6. Öuă de pasci artistice, āngeri și câteva obiecte de crăciun ș. a.

Domnule president! Unele dintr'aceste obiecte, dacă stau gata timp mai îndelungat se strică. Spre orientare, Vö rog a mă avisa înainte de ziua esposiției fixate cu 10—14 zile, ca să cumpönesc trimiteria potrivită.

Valörea obiectelor face cam 120 cor., cari le acöpör din banii mei cruțați pentru

călătorie ce o am în vedere prin Svițera și Tirolul de sud, ca să mă specializez și în conservele zăharate din pöme uscate și ferte. Le pricep și acuma pe aceste. Svițera și Tirolul de sud sunt în lumea întregă patria fără sémän în prelucrarea de pöme, în zeci și sute de variațiuni. În asemănare cu arta zaharicalelor și a bombönelor în care acum mă specializez, prelucrarea pömelor e o adevărată jucărie pentru mine. De acolo merg apoi la Berlin, Metz și în urmă la Paris.

Bunul Dumnezeu binecuvinte lucrarea folositoare pentru industria română și Vö ajute, ca să reușii cu timpul a atinge înălțimea industriei altor popore culte.

O stăruință de fier de 50 ani va ajunge! Mintea Românilor minuni face.

Viena, 10 Septembrie 1902.

Cu profund respect:

Ionel Luch

sodal la chocolaterie française în Viena.
XVIII. Währingergürtel 15.

Nu desprețuiți nici-odată pe omul pe care nu l' cunoști, pentru-că adese-ori sub frunze urte se ascunde fructul cel mai frumos.

devin slabi și cu corpul și sufletul, pretențioși, încăpăținați, nu sufer nimic contra dorinței lor și ies nepregătiți pentru viața socială.

Asprimea dură, am pute zice chiar tirania cu cari unii părinți se pōrtă cu copiii. O astfel de purtare duce la pierderea pescă și sufletescă, individul crescut așa este un om fără nici o putere și voință.

Dacă nu este bine a fi nedrepti cu copiii, a nu le satisface dreptele lor cerințe, a preferi pe unul față de ceilalți, mai rău este încă dacă 'i tratăm neuman, 'i punem la lucruri pe cari nu le pot face, ori 'i îndreptăm spre o direcție nepotrivită cu ei. Tot așa nu e bine a'i pedepsi aspru, a'i lipsi de mâncare, a'i mostra în fața lumii, a'i pune la arest în pivniță, ori în alt loc întunecos etc. etc.

Pedepsele trebuie să nu vatăme corpul și nici să apară ca răsbunare. Copilul trebuie să vadă în ele o silință a părinților de a 'i îndrepta spre folosul lor. De asemenea părinții să nu fie inconsecuenți, adică într'un timp să permită unele lucruri, ear' altă dată să le pedepsescă. Tot așa să nu se bată în cap sfaturile și pedepsele pe cari le dă tata cu acelea pe cari le dă mama, ci să fie o înțelegere strictă, de la care să nu se abată nici unul nici altul.

Un rău mare este acela de a deprinde pe copiii să aibă lucruri trebuitor și netrebuitore. Nisce copii așa crescuți nu se deprind cu ideea despre aceea ce este de folos și aceea ce nu este. De aici în viața lor caută a-și apropia o sumă de lucruri netrebuitore, pentru a căror procurare de multe ori merg până să înșele, dacă mijlocele nu le permit a le avea altfel.

Aceste sunt în scurt câteva din observațiunile pe cari le credem necesar a le înprospăta acelor cari au necesitate de ele. Să nu se pară că sunt știute; să se observe de sunt făcute. Câte nu scim noi, dar' nu le prea facem; ear' când ni-le amintesc cineva, ni-se par banale, pe când ele sunt de însemnătate reală. B.

Din Aciliu.

Daruri pentru biserică și școală.

— 29 August 1902.

Biserica și școala rom. gr. or. din Aciliu în timpul din urmă s'au învrednicit de a pute număra o mulțime de binefăcători, cari din iubirea și râvnă ce o au pentru bunăstarea și înaintarea acestor două sanctuare, n'au lăsat nici o ocaziune binevenită pentru a aduce prinosele lor pe altarele acestora.

Ca daruri pentru biserică au intrat de la mai mulți binefăcători 5 rânduri de haine preoțesci, 2 policandre, 2 propori, 1 cruce, 1 evanghelie, 1 liturgier, 5 icoane mari și 18 mici, 4 sfesnice, un potir de argint ș. a. în valoare de preste 1400 cor.

Între acești binefăcători ca cea dintău figurează vrednicia economă Paraschiva German care într multe altele a dăruit 2 policandre de aramă în valoare de 200 corone. Totodată a pus și basă la un fond pentru înfrumusețarea bisericii, cu frumoasa sumă de 200 cor.

Faptele vorbesc de sine.

Mai toate școlile confesionale se susțin din jertfele aduse de popor. Cu drag jertfesc poporul pentru aceste școle, când convins este de însemnătatea și folosul acestora.

Sunt abia 14 ani de când în comuna Aciliu s'au pus basă la un fond școlar, cu neînsemnata sumă de 14 fl 50 cr., și într'un timp relativ de tot scurt, prin diferite contribuiri de la singuraticii locuitori, acest fond numără astăzi preste 7000 corone.

O însemnată parte întru această reușită are cu tot dreptul Tata Ivan, care ca fiu al acestei comune a dovedit prin fapte interesul ce-i face la inimă pentru prosperarea și înaintarea acestei comune. La prima ocaziune, după întemeierea fondului, îndemnând și pe alții, a depus suma de 25 fl., ear' acum în timpul din urmă a cinsit școlii o stupină cu 10 stupi, în valoare de cel puțin 150 corone, promițând că va pune la dispoziția școlii și re-cuiseite trebuincioase în stupină.

De la mai mulți binefăcători școala mai fost înzestrată cu un steag, un clopot, icoana hramului, re-cuiseite și aparate în valoare de preste

200 corone, ear' elevii școlii prin contribuiri de 2-10 fleri au pus basă la fondul „Andreian” cu suma de 14 corone 50 fl. merit pentru ajutorarea copiilor săraci.

Dacă preste tot locul vom avea astfel de inimi nobile și binevoitoare, cu siguranță că spre bine vom merge.

„Cine dă, lui 'și dă”.

—f.

Procesul „Cărții de Aur”.

Actul de acuză, înmănuat dlui V. Păcățian în procesul de presă ce i-s'a intentat pentru unele părți din „Cartea de Aur” tomul I, în cari s'ar cuprinde agitație și ațitare, sună în traducere românească astfel:

8899 k. a.

1902

Având în vedere decisiul din 23 luna c. numărul 8529 al senatului de acuză de la tribunalul reg. din Cluj, în care se decretază încheierea cercetarea în contra lui Teodor V. Păcățian pentru agitație, substern următoarea

acuză:

Ridic acuză în contra lui Teodor V. Păcățian pentru delict de agitație, prevăzut în codul penal, paragraful 172 punct 1 și 2, și pentru delict de ațitare, prevăzut în paragraful 173, sevărșite ambele în modul precizat în paragraful 171, fiindcă sub numele său, ca autor, a apărut în Sibiu în anul a cеста opul „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub corónă ungară”, tomul I, în care se cuprind și următoarele afirmări și espresuni:

1. În capitolul „Introducere”, pe pag. 5, vorbind autorul despre existența dintru început a Românilor în patria această, scrie:

... „din partea Magiilor, Sașilor și Sécuiilor s'a legat făimosa „uniune a celor trei națiuni”, în scopul de a nimici pe Români și de a le răpi drepturile avute... Nu ne-au putut nimici... Drepturile însă răpite ni-au fost, rind pe rind”.

2. În capitolul „Biserica română sub principii calvini”, pagina 9, se spune:

... „Principele Rákoczy I., pe atunci domnitor al Ardealului, cu drept aprópe dictatoric în biserica română, vëndend energia șefului bisericii române, a căutat să-l delătore iute din post, ceea-ce 'i a și succes, cu observarea tuturor formelor, pentru-că unii slabi de inger din sinul bisericii române 'i-au dat mână de ajutor, și satisfăcend dorinței exprimate din partea acestui contrar al bisericii lor, au depus din scaun pe propriul lor Metropolit.”

Acest act rușinător s'a întâmplat la 1643, când din ordinul principelui Rákoczy I. s'a întrunit în Alba-Iulia un sinod general bisericesc, în scopul ca să judece pe Metropolitul Ilie Joreste. Sinodul 'l-a aflat vinovat și 'l-a depus din metropolie, 'l-a lipsit chiar și de popie, și pentru a-l pute da pradă cu desevărșire dorului de răsbunare, 'l-a predat pedepsirii judecătorei civile.”

3. În același capitol, pe pagina 19 și 20, se scrie:

... „Sinodul, amenințat de Calvinii și terorizat fără margini, a declarat vinovat pe Metropolitul Sava, 'l-a destituit din demnitatea avută, și 'l-a dat pe mâna principelui Apafi, care 'l-a aruncat în temniță, în castelul seu din Blaj, unde a fost tratat în modul cel mai neuman, suferind bătăi și batjocuri din partea ómenilor lui Apafi.”

Încercarea făcută din partea domnitorului țării românesce, Șerban Cantacuzino, de-a scăpa pe Metropolitul Sava din mâinile tiranului principe Apafi, a rămas fără succes, și Metropolitul-martir a trebuit să sufere mai departe chinuri și torturi, pentru-că din Blaj a fost dus la Vint, unde a fost desbrăcat de hainele archierești, în semn de despopire, și a fost aruncat de nou în temniță, din care se scotea în totă Vinerile pentru a fi bătut cu ciomege, până-ce în cele din urmă a murit mórte de martir al bisericii sale, al credinței românesce.”...

... „Principele Apafi s'a infuriat și a ordonat, ca Metropolitul să fie bătut cu toiege.

După Sava Brancovici au urmat în scaunul metropolitan din Alba-Iulia, pe rind și în scurte intervale: Iosif, mort

la 1682, Ioasaf, decedat la 1684, Sava III., mort la 1687, Varlaam, mort la 1693, urmând acestuia în scaun Teofil, ales la 18 Septembrie 1693. Schimbarea a fost deci atât de repentină în anii acestia, în cât pōte da ansă la bănuiala, că mulți dintră metropolii români numiți nu vor fi murit de mórte naturală.

Între acestea a murit și tiranul principe din Ardeal Apafi...”

4. În capitolul despre „Activitatea die-tei magiare”, citându-se cei XXXI articoli de lege sancționați, li-se face următoarea apreciere:

... „Nimeni nu va pute descoperi în ele nici umbra principiului egalității și fră-tietății, nici chiar principiul perfecte libertă-ți, ci din tóte reese asigurarea supremației rassei maghiare asupra celorlalte popóre conlocuitoare în patria comună.

Nici nu se putea aștepta altceva de la o dietă compusă exclusiv din reprezentanții poporului magiar.

Drepturi naționate s'au dat deci numai Maghiarilor, pentru-că tóte aceste legi au fost aduse fără concursul popórelor ne-magiare din Ungaria.”...

5. În capitolul „Mișcarea Slovacilor” autorul reproduce pe paginile 222 și 223 din broșura „Der Slovak”, scrisă de M. M. Hódzsa și apărută în Praga la 1848, rolul lui Samuil Hrobon, avut în congregația din 23 Martie 1848 a comitatului Liptau, scriind pe pagina 224 astfel:

„Poporul începă să tremure și să strige; să ridice pumnii și să amenințe pe servitorii maghiarismului, de origine slovă-cescă, vrednici de compătămire. — „Afară cu blăstămății de Maghiari; nu ne trebuie aici Magiari!”

După acestea autorul adaugă de la sine următoarele:

... „Influența cea mare ce o avea Hodzsa asupra poporului slovac a făcut, ca spiritele să se liniștescă, și congregația comitatului Liptau a putut fi închisă fără de altcum inevitabila versare de sânge. Pentru-că poporul își făcuse deja planul, să deschidă tóte ferestrele de la sala comitatului și pe toți Maghiarii să-i arunce afară pe ferestră. Ministrul-president Batányi a dat un dorgatoriu strănic fiseului regesc din Liptau pentru-că a tolerat astfel de mișcări, „mai bine zis escese” panslaviste, și 'l-a îndrumat, ca pe viitor să le suprimă și să le împedecă. Kossuth earăși (de altcum Slovac și el de origine), și-a versat nēcazul asupra conaționalilor sei din Liptau într'o vorbire rostită în dietă, în care spunea, că pe toți cei-ce vor cuteza să mai pășescă în public cu astfel de pe-tițiuni, îi va trimite la — temniță. Singurul recept pentru liniștirea spiritelor agitate, cunoscut din partea Ungurilor!”...

6. În același capitol, pe pagina 229, comunicându-se petiția Slovacilor din Liptau, compusă în 10 Maiu 1848 și stătătoare din 14 puncte, se spune:

... „Dar' puterea de stat i-a luat de nou la gónă pe Slovaci. Unii dintră frun-tași au fost espulsați, alții întemnițați, și anume, pentru punctul 11 din petiție, în care ziceau Magiarii că se cuprind idei comuniste. Celor acușați li-s'a denegat chiar și apărarea și au fost condamnați ca pe cale statarială, ear' petiția, care circula printră Slovaci ca să o provadă cu sub-scrierea lor, a fost confiscată și ruptă în bucăți, și mișcarea Slovacilor a fost sufo-cată prin amenințări cu temniță grea și cu tragere în furci”...

7. În capitolul „Simeon Bărnăuș” au-torul publică proclamație acestuia pe paginile 257, 258 și 259, proclamație ale cărei părți încriminate sunt următoarele:

„Ungaria invită Ardealul la uniune... Și Românul ce face? De la acesta îi de-pinde viața sau mórtea!...”

Ascultați voi, strănepoții Romanilor, ce trebuie să răspundeți Ungurului și Sa-sului! Răspundeți: „Nu ne unim până nu e ridicată națiunea română la acel rang politic, din care au desbrăcat'o națiunile: magiara, sașă și sēcuiască...”

Au scos'o din tóte oficiile înalte reg-nicolară, și dacă totuși a voit să aibă în-trare, s'a cerut renunțarea la naționalitate și religieune...

Dar' e aici ziua învierii!

Să mergem să delăturăm piatra de pe morment!

Să deslegăm lanțurile cari de o miă de ani țin legată națiunea română.

Preoți! Dacă sunteți părioți adevē-rați ai poporului, nu lăsați să-i fie nimicit dreptul...

Nu vă uniți, pentru numele Domnu-lui...

Nu vom fi sclavii Ungurilor și ai Sa-silor...

Afurisit să fie pentru totdeauna Ro-mânul, care cutéză să lege uniune”...

Referitor la vorbirea această (nu e vor-bire, e proclamație! Red.) autorul face obser-varea:

... „In fine s'a aflat punctul, de unde trebuie pornită mișcarea națională a popo-rului român, și s'au aflat bazele pe cari pōte să fie pusă politica viitoare a Româ-nilor. Independență națională pe sēma Ro-mânilor și apoi vorbim despre uniune, mai înainte nu! Acesta era punctul de mănecare, acesta era baza politiceii românesce. Bărnăuș a aflat'o, a lui e gloria. Și ob-ștea românească a acceptat'o, pentru-că din sentimentul public al obștei românesce a a fost ea scosă!”...

8. În capitolul „Vorbirea lui Bărnăuș”, înainte de publicarea vorbirii și în decursul publicării, autorul scrie astfel:

... „Și a vorbit ca un inger, ca un sfânt, pentru-că glasul Domnului și glasul geniului națiunii române vorbea din el. În mijlocul unei tăceri ca în morment și-a spus Bărnăuș vederile despre naționali-tatea română, despre drepturile limbei ro-mâne, înșirând rënd pe rënd tóte faptele Ungurilor, sevărșite în contra Românilor, pe cari i-au aflat totdeauna buni numai pentru a-i exploata și a-i folosi de scară pentru a se înălța...”

Ore lungi de-a rëndul a vorbit Bărnăuș și mulțimea din biserică n'a obosit ascultându-l. Și dacă Bărnăuș o zi întrégă ar fi vorbit, cei din biserică ar fi stat pi-roniți la locurile lor și 'l-ar fi ascultat. Pen-tru-că balsam învecătoriu erau cuvintele sale și miere dulce era glasul seu.”

Părțile incriminate ale vorbirii lui Bărnăuș sunt următoarele: (Urméză pe opt pagini citațiuni de vorbire).

9. În capitolul „Trei adunări româ-nesci” se publică procesul verbal luat în adunarea din Blaj, ținută la 25 Septembrie 1848, și anume, pe pagina 426, încependu-se astfel:

— „Impins de terorismul unguresc și de stórcerile, jafurile, arestările, batjocurile, violențele, prigonirile și uciderile cari au urmat din acel terorism nepomenit în această țēră, curse poporul român din tóte părțile Transilvaniei la Blaj”...

10. În capitolul „Acțiunea lui Kos-suth”, după publicarea numirii lui Récsey de ministru-president, urméză apelul comisiunii apărătoare de țēră din 10 Octombrie 1848, provăduț cu subscrierile lui Kossuth Lajos și Conte Eszterházy Mihály senior, referitor la care autorul scrie pe pagina 444 următoarele:

„De altcum întregul apel al lui Kos-suth cătră Români n'a avut alt scop de cât deschiderea drumului pe sēma Magi-ariilor, ca să omóre pe Români unde nu-mai pot, și atât de mulți cât numai pot, — lucru ce s'a și întâmplat.

Pe acest teren s'a învîrtit acțiunea lui Kossuth!”...

11. În capitolul „Comitetul român de pacificațiune” vorbindu-se, că în urma în-țelegerii luate într generalul Schuler și fruntașii români, cu delăturarea comitetului ales în Blaj la 15 Maiu 1848 a fost instituit în Sibiu un nou comitet, se spune că acest comitet și-a început activitatea cu două pro-clamațiuni, dintră cari una a fost adresată Românilor, cealaltă Magiilor și Sécuiilor, publicându-se cea dintău pe paginile 451—454, cu următorul cuprins:

„Fraților Români! Știți bine și voi, și istoria încă arată învederat, câte rele au suferit Români de la domni ungurești, și câte sufer până în ziua de astăzi, așa în cât putem zice, că în tot decursul tim-pului, de când locuiesc Români împreună cu Ungurii, viața lor n'a fost alta, fără

numai o vale de lacrimi, o stare mai rea de cât m^{or}t^{ea}, și de cât iadul însuși mai nefericită.

Românii de atunci și până în ziua de astăzi n'au avut zi bună, n'au avut dreptate, nici milă înaintea domnilor unguresci. (Va urma.)

Luarea Griviței.

Vineri, 30 August v. a fost a 25-a aniversare a luării Griviței, prin armata română. Ziua a fost sărbătorită în mod demn pretutindenea în regatul român; cu deosebire în capitala București. Intregul oraș a fost frumos împodobit cu drapele. La orele 10 și jumătate s'a oficiat serviciu divin la metropolie, din partea I. P. S. Sale, Metropolitului-Primat, încunjurat de înaltul său cler, la care au asistat toți ministrii aflători în București și toate persoanele oficiale.

Tot la aceeași oră s'a oficiat un serviciu divin și la casarma Alexandria din Dealul-Spirei, pentru odihna sufletelor celor căzuți la asaltul Griviței.

După oficierea slujbei divine trupele au defilat în curtea casarmei, în fața ofițerilor superiori din garnizună.

Cu ocazia acestei aniversări M. Sa Regele Carol a dat următorul înalt ordin de zi:

Ostași:

Un sfert de veac se împlinesc astăzi de când vitejii oșteni ai țerei au reînviat străbuna virtute militară, cucerind cu jertfă de sânge reșta Grivița. Acest mare fapt de arme a întemeiat renumele armatei și va străluci pururea ca o pildă vrednică de urmat. Cu mândrie puteți privi pe un trecut glorios, care trebuie să fie pentru voi neîncetat un puternic îndemn în împlinirea sfintei voștre datorințe.

Sunt deplin încredințat că, dacă scumpa noastră patrie va avea din nou trebuință de serviciile voștre, nu veți rămâne înapoi de bărbăția și avântul bravilor ostași din războiul neamului.

Mare este bucuria inimei Mele putând a vă uza, în amintirea acestei zile de glorioasă memorie, noroc și isbândă.

Dat în Ragaz, la 30 August 1902.

Carol.

Convocare.

Adunarea generală din acest an a Reuniunii învățătorilor români gr. or. de la școlile confesionale din dieceza Caransebeșului, conform §. 17 din statute și a decisiunii din ședința comitetului reuniunii ținută la 17/30 August a. c., se convoca în Reșița-montană pe zilele de 15/28 și 16/29 Septembrie 1902.

La această adunare se invită:

- P. t. domni membri fondatori, ordinari, ajutători și onorari ai reuniunii.
- P. t. reuniuni învățătoresci române.
- Toți iubitorii de înaintarea școlilor și a învățământului poporului nostru român.

Programul adunării este:

Duminecă în 15/28 Septembrie. Ședința I (înainte de amiază).

- La orele 8¹/₂ dimineața toți membrii reuniunii se întrunesc în biserica gr. or. rom. din Reșița-montană și asistă la celebrarea s. liturgiei împreunate cu chemarea Duhului sfânt.
- La 10 ore deschiderea adunării.
- Adresa către secretariul Ioan Marcu din incidentul jubileului de 25 de ani ca notariu general al reuniunii.
- Prezentarea rapoartelor și altor esibite întrate.
- Alegerea comisiunilor.
- Dare de seamă asupra Abcdariului român compus de subinspectorul școlar reg. D. Grama.

Ședința II (după amiază la 4 ore).

- Chestiunea planului de învățământ.
- Dare de seamă asupra manualului de școală „Cartea copiilor”, compus de învățătorul St. A. Alexandru.

Luni în 16/29 Septembrie. Ședința III (înainte de amiază la 9¹/₂).

- Rapoartele comisiunilor.
- Ficsarea locului pentru procsima adunare generală.
- Propuneri.
- Alegerea funcționarilor și a comitetului reuniunii pe anul 1902/3.

13. Alegerea comisiunii pentru autentificarea protocolului adunării.

14. Închiderea adunării.

Bocșa-montană, din ședința comitetului reuniunii învățătorilor ținută la 17/30 August 1902.

Pentru comitetul reuniunii:

Traian Lința
presidentul reuniunii.

Spre orientare se comunică și următorul program al festivităților sociale:

- Sâmbătă în 14/27 Septembrie la 8 ore seara primirea oșpeților la gara din Reșița-Montană, conducerea lor în localitățile casinei române și plasarea lor în cortele.
- La orele 9 cină comună a la carte în localitățile casinei.
- Duminecă în 15/28 Septembrie la 8¹/₂ ore a. m. serviciu divin în biserica or. rom. din Reșița-montană.
- După ședința primă la 1 oră banchet cu preț moderat în sala otelului Klemens, pentru care anunțările se se facă până în 24 Septembrie st. n. la adresa domnului Iosif Barbu în Reșița.
- Sera la 8 ore concert din partea reuniunii române de cântări și muzică din loc în sala otelului Klemens. După concert dans.
- Luni în 16/29 Septembrie de la 7¹/₂—9¹/₂ ore cercetarea fabricelor din loc.
- Pentru cortel gratuit ori plătit reflectanții se se adreseze către dl Anton Arjoca presidentul casinei și anume până în 24 Septembrie st. n.

Reclamarile trecute peste termenul indicat nu se pot lua în considerare.

Reșița-montană în 8 Septembrie 1902 n.

Comitetul local.

NOUTĂȚI

Invitare. Am onoare a invita pe On. Domni români și pe On. D^omn^e române la prelegerea „Despre articol”, ce o voiu ține Duminecă, în 8/21 Septembrie la 11 ore a. m. în sala festivă a școlii civile. Cu umilință: *Dr. At. Marienescu.*

„Sub auspiciis regis”? În 11 Septembrie a făcut la universitatea din Cluj ultimul rigoros studentul jurist *Emil Hățegan*, fiul protopopului gr. cat. Ioan Hățegan. Atât rigorosul acesta, cât și cele anterioare, cum și examenul de maturitate tinărul Hățegan le-a făcut cu distincțiune și astfel — conform normelor în vigoare — ar fi îndreptățit să fie promovat la gradul de doctor juris „sub auspiciis regis” (sub auspiciile regelui). O distincțiune acasta, ce se dă universitarilor eminenți, la propunerea senatului universitar și constă din aceea, că la actul de promovare e prezent ministrul de culte ori un reprezentant al său, care pe lângă alocuțiune acomodată actului predă noului „doctor” un inel ori alt obiect de valoare, ca dar din partea regelui.

Tinărul Hățegan întrunind toate condițiunile promovării sub auspiciile regelui, nu-i lipsește de cât bunăvoința profesorilor, pentru a fi recomandat la locurile competente spre a fi promovat astfel.

Congresul studentesc — la Veneția. O telegramă din Roma vestescă că congresul internațional al federațiunii studentesci „Corda Fratres”, care era să se țină la Budapesta și care din motivele știute a fost interzis, se va ține la Veneția pe la sfârșitul lunei curente.

Școală de agricultură în Seliște. Timp de mai mulți ani funcționase la Reșinari o școală de model subvenționată de comitatul Sibiu cu o sumă de 1600 cor. După desființarea acelei școle suma de 1600 cor. a fost distribuită ca stipendii pentru frecvenți ai academiei agricole din Magyar-Óvár. Acum, la intervenirea reuniunii române de agricultură comisiunea economică a comitatului Sibiu în ședința sa din urmă a votat din nou suma de 1600 cor. ca subvențiune pentru o școală agricolă în Seliște. În scopul acestei școle comuna Seliște a dăruit un teritoriu de 5 jugere, și se speră că această comună și comunele din cercul Seliște vor vota sume corespunzătoare în scopul realizării acestei instituțiuni folositoare. *Casa de păstrare* din Seliște a votat în decurs de mai mulți ani frumoase sume spre acest scop. Planul școlii este făcut deja de comitetul reuniunii de agricultură din comitatul Sibiu și se va da publicității. („Rev. Economică”).

Dorobanț de bronz — regelui. La 28 Novembre se împlinesc 25 ani de la *cucerirea Plevnei*. Oficiarii regimentelor de infanterie ale armatei române au hotărât să facă M. Sale regelui Carol, în amintirea acelor lupte, o statueta de bronz, reprezentând un dorobanț.

Jumătate de veac — scriitoriu. Mercuri s'au împlinit 50 ani de când contele *Tolstoi* și-a publicat primul roman, și tot atunci marele romancier a împlinit etatea de 74 ani. Din acest prilej bătrânul a primit felicitări de la toate societățile literare rusești și străine, ear' marele ziaru rusesc „Nevoje Wremja” i consacră un articol foarte elogios.

Școală confesională — închisă de autoritățile politice. Cetim în „Drapelul” că Mercuri protopretorul din Panciova însoțit de primariul și de notariul comunal s'a prezentat în școala confesională gr. or. română din *Satul-nou* și a sistat prelegerile, pe elevi i-a trimis a casă, apoi a sigilat ușa. Închiderea s'a făcut pe baza unui conclud al comisiunii administrative a comitatului Torontal, luat pe motiv că în fostul confiniu militar nu e permis să se înființeze școle confesionale.

De la „reuniunea română de muzică din Sibiu.” Din cauza morbului dlui director de muzică H. Kirchner, probele „reuniunii române de muzică” se vor începe numai la finea acestei săptămâni, despre-ce on. membrii activi vor fi înștiințați la timpul său.

„O alegere de învățător.” La declarațiunea judelei comunale *N. Popeanoș* din Porumbacu sup. răs. apărută în Nrul 96 al „Tel. Rom.” constat, că toate cele afirmate de dînsul sunt neadevăruri.

1. Alegerea naturală că a fost zădărnici de popor, dar' la îndemnul primariului, însă nu din cauza nemulțămirei cu sporiul făcut de fostul învățătoriu, ci numai din încăpăținarea, „că definitiv se nu fie”. Învățătoriu despre care afirmă că nu l'a ales din motivul, că în curs de doi ani n'a făcut nici un sporiu, nici nu concurase, și astfel nici vorbă n'a fost de alegerea lui, ci de a altor doi concurenți.

2. Cumcă al doilea concurent n'ar fi fost pus în candidație, este neadevăr și mai mare. Al doilea încă a fost pus în candidație, și tocmai în jurul acestuia s'a făcut mai multă gălăgie, că poporul îl alege, dar' cu condiția pusă de primar „să se mulțămescă cu lăfă mai puțină”.

3. Că dl protopop în anul trecut ni-ar fi pus învățătoriu din propria sa putere și în contra voinței noastre, este iarăși neadevăr, pentru-că la cererea poporului a instituit din nou tot pe fostul inv. în mod provisoriu, din cauză, că nu se aflau concurenți calificați, și

4. Cumcă primarul n'a fost interesat și nu a voit zădărnicierea alegerii în favorul fiului său, se va dovedi în viitoriu.

Neinteresat.

Statorirea listei virilistilor în Făgăraș. Se fac atenți toți acei contribuabili români din comitatul Făgărașului, cari au drept a pretinde, ca la compunerea listei virilistilor să li-se compute darea dublă, (art. de lege XXI din 1886 §. 26), ca până în 15 Sept. a. c. se înainteze rugare în scris către comisiunea verificătoare a comitatului, prin care se ceră a li-se compute darea dublu, căci altcum dreptul nu li-se va lua în considerare. Asemenea, dacă nu li-s'a luat totă darea în conspectul oficiului de dare, să pretindă întregirea datelor. Are drept fie-care contribuent a 'și socoti la darea sa și darea soției și a copiilor săi minoreni. Spre orientare înșir aci pe cei cu dare mai mare din conspectul oficios și cari au dreptul a pretinde computarea dublă: Nicolau Garoiu avocat Zernești 890 cor. 01 fil.; Ioan cav. de Pușcariu jude de curie în pens. în Bran 649 cor. 07 fil.; Dr. Iancu Mețian proprietar Zernești 590 cor. 69 fil.; Dr. A. Micu avocat Făgăraș 353 cor. 36 fil.; Dr. Șenchea adv. Făgăraș 318 cor. 44 fil. Dr. Turcu adv. Făgăraș 304 cor. 20 fil.; Dr. N. Motoc adv. Făgăraș 252 cor. 47 fil. Dr. N. Manoiu adv. Brașov 243 cor. 09 fil.; D. Chiserean preot Făgăraș 208 cor. 84 fil.; Dr. O. Vasu adv. Făgăraș 194 cor. 30 fil.; Iacob Zorca preot Vlădeni 185 cor. 47 fil.; Enescu George preot Mocil infer. 171 cor. 44 fil.; Șerban Nicolae preot Voila 165 cor. 53 fil.; Ioan Dan preot Zernești 144 cor. 30 fil.; Iuon Pop preot Sâmbăta sup. 136 cor. 24 fil.; Iosif Pușcariu adv. Brașov 122 cor. 74 fil.; Ilariu Plotogea preot Tohanul nou 117 cor. 32 fil.; Solomon Făgărașan preot Dragus 114 cor. 16 fil.; Moise Muci preot Poiana-Mărului 107 cor. 02 fil.; Nicolau Stanciu inginer, Viștea de jos 105 cor. 72 fil. Toți ceilalți (dintră cei îndreptați) au dare mai puțină de 100 cor. Pentru a fi virilist se va cere o dare de peste 200 cor. Respectivul se poate adresa comisiunii verificătoare comitatense, sau și oficiului de vicecomite. Lista virilistilor români a voui comunica la timpul său. Censor.

PARTEA LITERARĂ.

Dare de seamă

asupra manualului de învățământ „Gramatica română pentru școlile primare”, de *Dr. Ioan Petran*, Partea I. și II, pentru clasa III. și IV. Arad 1900 și 1901.

(Urmare.)

Ear' modul cum se tractează materialul de învățământ în acest manual, e inaccesibil din punctul de vedere al pedagogiei moderne.

De ore-ce autorul formeză mai întâi însuși și dă apoi elevului o mulțime de ziceri stereotipe, fără nici o legătură logică — internă, și din aceste ziceri deduce regulile gramaticale, ce intenționează.

Aceste ziceri însă (Vezi câteva: „Esemples”, la p. 4, 5, 6, etc.), cum sunt de e. următoarele: „O fetiță scrie. O găină ouă. O oe este blândă sau: Ghiocelul este o flăcă drăgălașă. Purcelul acela e mic. Paserea are cioc. Chitul a înghițit pe Iona. Omul are două urechi. Porcii mănâncă ghindă. Privighetărea cântă frumos” etc. (p. 18, P. I), sunt atât de banale, în cât disgustă și înstrăinează pe ori-cine, dar' nu deșteaptă nici cel mai mic interes din partea elevului.

Ear' învățământul care nu satisface acestui postulat pedagogic, nu e admisibil dacă mai ținem cătuși de puțin la pretențiile întemeiate ale pedagogiei științifice.

Pe baza procedurii dlui autor manualul său a devenit un magazin de fraze meșteșugite.

Ca atare nu are nimic de a face cu cartea de cetire, ce se dă în mâna elevului. Drept aceea nu se susține indispensabila unitate organică între exercițiile de limbă și gramatică.

În urma acesteia gramatica devine un studiu isolat și nu o întregire a cărții de cetire, pe baza căreia trebuie să se tracteze ca un ce organic în mod inductiv.

Autorul însuși pare a se fi spărit de monstrul, ce se produce prin aglomerația de fraze stereotipe din manualul său. Din care motiv intercalază ici coale câte o piesă consistentă, pentru unele exerciții gramaticale.

Cu acesta însă nu se legitimează partea covârșitoare a manualului.

Pedagogia modernă urmărește un scop întregit prin învățământul limbistic.

Întai pentru-ca să satisfacă unei trebuințe practice, să pricepă elevul cu temeiul limbă sa și să o știe vorbi și scrie corect și conștient.

A doua pentru-ca să-i ageriască puterile spirituale: cugetarea, judecata etc., cu un cuvânt cultura formală.

În linia a treia pentru-ca prin limbă să câștige elevul cunoștințe reale, adică cultura materială.

Acestui scop întregit nu se poate satisface lăsând la o parte limba viuă și scoțând dintr'însa numai fragmente meșteșugite, pentru-ca să se ilustreze prin ele unele definițiuni și reguli gramaticale abstracte, pre cum se face în cazul de față.

Și mai ales pe treptele inferioare ale învățământului — pentru cari e menit și acest manual — necondiționat trebuie să se urmeze metodelui inductiv, după care învățământul limbistic procede de la limba vorbită și scrisă, coborându-se pe baza analizei gramaticale la elementele și la legile firești ale limbii.

Drept aceea: „Învățământul limbistic nu se desfășură pe baza unor fragmente, scose din limbă numai pentru a fi analizate și cari ca atari nu pot avea nici un înțeles deplin, ci procede de la piese de lectură de un adevărat conținut real, elevul fiind pus astfel să învețe în modul cel mai firesc a cunoaște legile limbii, a se ști folosi de ea cu corectitate și în cele din urmă a-și câștiga prin mijlocirea ei deodată și cultura materială și cultura formală”. A se vedă: „Pedagogia” de I. Popescu, p. 184—191. „Paedagogische Studien Nr. 5 și 6 etc. 1901. „Encyklopädisches Handbuch der Pädagogik”, de W. Rein, Titlii pri-vitori la învățam. limbistic. „Erziehungs und Unterrichtslehre” de Dr. Fr. W. Fricke, Capitlul: Sprachen, etc). (Va urma.)

Nr. 1027/902.

[170] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de învățătoriu la școala confesională gr. or. română din Soarsul mare, protopresbiteratul Agnietei, se scrie prin acesta concurs cu termen de 10 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: salariu de 300 repartii de la popor și 300 cor., dacă se vor obține, ajutoriu de stat cerut spre întregirea salariului, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a presta și serviciul de cantor având a-și aserterne suplicile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Nocrichiu, în 24 August 1902.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnietei în conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Moldovan
protopresbiter

Nr. 305/1902

[169] 3—3

Concurs

Pentru întregirea stațiunilor învățătoresci de la mai jos semnatele școle române gr. or. din tractul protopresbiteral al Murș-Oșorheiului, se scrie prin acesta concurs cu termen de 10 zile de la prima publicare în ziarul „Telegraful Român”, și anume:

1. **Erdő-Sângeorgiu**, cu salariu anual de 600 cor., din repartii de la popor, cuartir în edificiul școlii precum și folosința grădinei școlare.

2. **Iclandul mare**, cu salariu de 600 cor., și anume: 400 cor. din repartii, iar în preț de 200 cor. folosința a 12 jughere de pământ arătoriu, cuartir și grădină.

3. **Nasna**, cu salariu de 600 cor. din repartii de la popor și folosința grădinei școlare.

4. **Petea-de-câmpie**, cu salariu de 600 cor., și anume: 189 cor. din lada parochială, folosința a 12 jughere de pământ în preț de 240 cor., și restul de 171 cor. din repartii, cuartir și grădină. Învățătorul ales la acest post va fi obligat a purta și oficiul de cantor și ca atare va primi pe lângă salariul învățătoresc de 600 cor și parte ce-i va compete din venitele stolarilor.

Cuincenalele se vor computa la toate posturile de învățători după cinci ani de serviciu în comuna respectivă.

De la concurenți se cere ca să se prezinte în comună în vre-o Duminecă sau sâmbătă mai înainte de alegere, spre a-și arăta deosebita înțelegere și cântările bisericești și a face cunoștință cu poporul; deobligăți fiind ca învățători, a ține strună în biserică și a instrui pe elevii școlari în cântări.

Concurenții au să-și aserterne petițiile lor în regulă instruite în termenul preclus subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Nasna, la 29 Iuliu 1902.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Murș-Oșorheiului în conțelegere cu comitetele parochiale.

Stefan Russu
adm. prot.

Nr. 56—1902.

[168] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Lunca** din protopresbiteratul Lupșa se scrie concurs cu termen de 20 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroch sunt cele arătate în cota B. pentru dotațiunea preoților de la stat.

Concurenții vor avea să-și aserterne petițiile în termenul deschis, instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral al tractului Lupșei, având a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sâmbătă în comună pentru a cânta respective a celebra și a cuvânta.

Din ședința comitetului parochial ținută în Lunca la 4 August 1902.

Nestor Manciu
adm. par., pres. com. par.

Ioan Vesa
notariu.

Nr. 668—1902.

Văduț și aprobat.

Ofenbaia, 8 August 1902.

Vasile Gan
protopresbiter.

La Librăria Tipografiei Archidiececesane se află de vânzare:

Poesii Postume, de M. Eminescu

Prețul: 1 C.
trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Octoich ce se zice ele- nesce paraclitic. Acum în- tăia-ora dat la tipariu în zilele prea înălțatului împărat al Austriei și Apostolicescului Craiu **Frantisc Intăiu**. Cu Blagoslovenia Exe- lenției Sale Preasfințitului Domn **Stefan Stratimirovici** Archi-Episcopul și Mitro- politul Besericii Răsăritului din Carlo- veț, îndreptat fiind prin osărdia Prea- sfințitului Episcop al Argeșului Kyriu Kyr **Iosif**. — Acest Octoich-mare, de format folio, este tipărit cu litere cirile „la Buda în Craesca Typografie a Ouni- versității din Peșta la anul 1811” și costă nelegat 12 cor., legat 18 cor. — Se pôte procura de la **Librăria tipografiei archidiececesane, Sibiu**.

Dr. Miron E. Cristea
archidiacon.

Cuvântare **Cuvântare**
ocasională **contra**
la demolarea bisericii **beției.**
din Sibiu-cetate.

Prețul 40 fil. Prețul 30 fil.

Porto costă 6 fil. Se pot procura de la **Librăria archidiececesană.**

Biblioteca „Bunul econom”

1. Nutrețurile ierbóse, cositurile (fēnatele), prepararea fēnului și pășunile.
2. Economia porcilor, oilor și caprelor.
3. Sēmēnta plantelor agricole și sēmēnta- tul lor.
4. Ingrijirea plantelor în cursul vegeta- țiunii. — Recolta cerealelor.
5. Economia vitelor sau zootechnia gene- rală.
6. Agrolologia sau cunoșterea pământurilor și mijlocele de a le îmbunătăți.
7. Agricultura generală — Lucrarea pă- mēntului (Plugul, Grapa, Tăvălugul și alte instrumente de mērunțit pământul).

Prețul unui exemplar 30 fil. — Se pôte pro- cura de la

Librăria archidiececesană.

Potire	din argint de china, intern suflate	Coróne
	cu aur, gravate	30.—
	negravate	18.—
Cădelnițe	de fer nickelate	12.—
	de alamă galbenă	10.—
Lingurițe	pentru cuminecătura, suflate	4.40
	cu aur	4.40
Disc	pentru agneți, suflat cu aur	7.20
Stēuă	pentru agneți, suflată cu aur	5.60
Copie (cuțit)	pentru agneți, suflată	4.40
	cu aur	4.40

Se află de vânzare la

Librăria și Tipografia archidiececesană.

In **Tipografia archidiececesană** a apărut:

ACAFTISTUL
Preasāntei
Nāscētōre de Dumneđu
și
alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul și Pāschālie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat 85
jumătate pānză 1.05
în piele roșie 1.25
Eđiția fină în piele nēgră 2.—
piele chagrin 2.60
în mātase 3.85

Se află de vânzare la
Librăria Tipografiei archidiececesane Sibiu.

La **Librăria archidiececesană** se află spre vânzare următoarele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fōrte fine 39.20 cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27.40 cor., fine 39.20 cor., fōrte fine 48.40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39.20 cor., fine 48.40 cor., fōrte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48.40 cor., fine 70 cor., fōrte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67.20 cor., fine 89.60 cor., fōrte fine 117.60 cor.

La **Librăria Tipografiei archidiece- sană în Sibiu** se află de vânzare:

Introducere în contabilitate
și

Contabilitatea

în partidă simplă

de

I. C. Panțu

profesor la școala superiōră de comerț.

Prețul 2 coróne.A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidiececesană**:**APOSTOLUL**

— cu litere latine —

cu binecuvēntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu**, arhiepiscop și metropolit și se află de vânzare la **Tipografia și Li- brăria archidiececesană în Sibiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pānză nēgră **9.50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

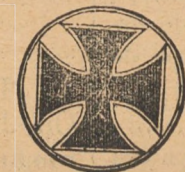
Cruce sau stea dūplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorēză

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, im- pedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgārciuri de inimă, asma, auzul greu, sgārciuri de stomac, lipsa poștei de mănecare, rēceală la mână și picior, reuma, podagră, ischiās, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire inven- țiunea mea și ori cine pôte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimită banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba apa- ratul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că **aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta”** deóre-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro- Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când **aparatul meu e în genere cunoscut, apre- ciat și cercetat**. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburile cari nu sunt mai vechi
[128] 14—52 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii și femei de constituție fōrte slabă.

Espeditie din centru și locul de vânzare pentru țēră și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V.
colțul strada Kálmán.

La **Librăria Tipografiei archidiececesane din Sibiu** se află de vânzare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvēntarea Înaltpreasāntiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Romānilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoșnița de tóte zilele. — Polunoșnița Sām- betei. — Rēnduēla Utrēniei — Ciasul dintāiu, al doilea și al șeselea. — Rēnduēla Obedniței. — Ciasul al nouēlea. — Rēnduēla Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învieri, Bogorodicițele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Tro- parele preste săptămână. — Troparele și Condacele sfīnților de obște după rēnduēla Sinacsariului. — Bogorodicițele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrēnie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Pāschālia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începēnd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricile Pāschāliei și folosirea acelor. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscesnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfīnților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat **2 cor.**, legat în pānză **2 cor.**
40 fil., legat în piele roșie cu copcii **4 cor.**